

Dades del document

Investigador: Cao, David

Data de publicació: 2012-12-28

Descripció

L'edició original francesa de ***Le dernier jour d'un condamné*** va aparèixer el febrer de 1829 (París, C. Gosselin). Víctor Hugo decidí publicar el text anònimament, per bé que en l'entorn literari ningú ignorava que era obra seva. La decisió obeïa, en part, a la voluntat d'utilitzar l'anonimat com un recurs al servei de la veracitat del relat, que es basa en la presumpta troballa d'unes pàgines escrites que contenen la narració de les darreres vivències d'un pres abans de ser executat. Molt poc després, en una segona edició, Hugo ja hi incorporà el seu nom, i també un pròleg en què carregava contra els crítics i detractors de la seva obra. Adèle Hugo explicà a ***Victor Hugo raconté par un témoin de sa vie*** (1863) que, en bona mesura, la motivació que havia portat al seu marit a escriure aquella obra havia estat la profunda impressió i l'aversion que havia sentit en creuar-se, en diversos moments de la seva vida, amb l'espectacle de l'ajusticiament públic. L'obra és un al·legat evident contra la pena de mort en un moment en què el debat sobre la seva abolició era ben viu. Recordem, en aquest sentit, que contemporàniament altres escriptors romàntics com ara Lamartine amb la seva ***Ode contre la peine de mort*** (1830), van prendre part de la discussió.

Hugo va confegir un relat en forma de diari personal, en el que figura que un condemnat a mort expressa els seus pensaments i sentiments en les hores prèvies a l'execució. El narrador aporta dades sobre les condicions de vida a la presó, però evita donar excessius detalls sobre la seva biografia o la naturalesa del crim comès, un fet que, en part, s'explica pel caràcter introspectiu del relat i per la fórmula del monòleg interior, però també com un recurs a través del qual l'autor pretén desvincular la condemna de la pena de mort que propugna de qualsevolles circumstàncies concretes referides a la condició del criminal o a la naturalesa del delictes. A través del testimoni directe i les vivències personals del protagonista, l'autor desmunta bona part dels motius adduïts pels partidaris de la pena capital, i procura commoure i sacsejar la consciència del lector per convèncer-lo de la necessitat de la seva abolició. Per l'edició de 1832 Hugo va afegir a l'obra un pròleg anunciant les seves idees referents a la pena de mort, que considerava una rêmora extemporània, i argumentant racionalment els motius que el movien a demanar-ne l'abolició. No gaire més tard, l'autor s'aproximà de nou literàriament al mateix tema

amb **Claude Gueux** (1834). L'obra és, juntament amb **Le dernier jour d'un condamné**, un dels primers testimonis de la inquietud d'Hugo per qüestions que, com la pena de mort, la crítica del sistema judicial i penitenciari, o la preocupació pels més desvalguts, van esdevenir recurrents en la seva trajectòria política i literària. L'escriptor francès defensà reiteradament la supressió de la pena capital, essent destacables, en aquest sentit, les seves intervencions com a diputat a l'Assemblea constituent de 1848.

Informació

La Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès (BAB) disposa de la primera edició castellana de l'obra, amb el títol **El último día de un reo de muerte** (Madrid, *Imprenta de D. Norberto Llorenci*, 1834). Tant la traducció com el pròleg són obra de José García de Villalta (1801-1846), que enalteix l'obra i situa al seu autor, al qual considera força desconegut pel gran públic espanyol de l'època, entre els grans de la literatura universal. Aquest exemplar consta en el catàleg de la BAB de 1874. En aquelles mateixes cronologies, els socis de l'ateneu tenien a la seva disposició una versió francesa del text a través d'un recull d'obres de l'autor francès en tres volums editades amb el títol **Oeuvres de Victor Hugo** (Brussel·les, *Société Belge de Librairie*, 1843). Posteriorment, en una data que no podem precisar, ingressà a la BAB una altra versió castellana vuitcentista, aquesta titulada **El último día de un condenado a muerte** (Barcelona, *Manuel Saurí*, 1875), traduïda per Marià Blanch, i incorporada dins un volum que també conté les composicions de José de Espronceda (1808-1842), *El reo de muerte* i *El verdugo*. Fora de les indicades, durant el segle XIX encara van fer-se altres edicions en castellà, com ara la inclosa dins l'obra de Francisco M. Morales Sánchez, **Páginas de Sangre. Historia del Saladero** (Madrid, *Manuel Rodríguez editor*, 1870). L'obra en qüestió va ser traduïda i editada al català per primera vegada el 1930 (Barcelona, *Llibreria Catalònia*), amb traducció d'Agustí Esclasans i Folch (1895-1967).

Bibliografia

García González, Martín. "Introducción". En: Hugo, Victor. *El último día de un condenado a muerte*. Madrid: Akal, 2004, p. 7-73.

Lafarga, Francisco. *Traducciones españolas de Victor Hugo: repertorio bibliográfico*. Barcelona: PPU, 2002.